



ACADEMIC ADMINISTRATION GUIDELINES LEADING TOWARD EXCELLENCE
FOR THE ART DEPARTMENT OF HUNSASUJIT WITAYA 2 SCHOOL

นางสาววรัจฉรา คงสุกใส *

Waratchara kongsooksai

ดร.ธีรภัทร กุโลภาส **

Dhirapat Kulophas, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนต้นแบบ และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนพระราชาสุจิตต์วิทยา 2 ใช้การวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยกรณีศึกษา (Case study Research) โดยศึกษาโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 1 โรงเรียน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แหล่งข้อมูลในการศึกษา คือ 1.แหล่งบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ จำนวน 32 คน 2. ข้อมูลเอกสาร 3.การสังเกต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) แบบวิเคราะห์เอกสาร 3) แบบสังเกต โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยด้วยวิธี การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แต่ละประเด็น รวบรวมแนวทาง จัดประชุม (Focus group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอแนวทางมาใช้ในการบริหารงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนพระราชาสุจิตต์วิทยา 2

ผลการวิจัย พบว่า 1) โรงเรียนต้นแบบ มีการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้เป็นเลิศ ดังนี้ 1.1 มีการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะใน 9 ด้าน ด้วยวงจรเดมมิ่ง (PDCA) รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมวิชาการศิลปะ 1.2 มีปัจจัยการบริหาร 4 ด้าน ข้อค้นพบอื่นคือการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจ และการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานให้ขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย 2) แนวทางในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนพระราชาสุจิตต์วิทยา 2 ต้องมีกระบวนการดำเนินงานบริหารวิชาการใน 9 ด้าน อย่างเป็นระบบ โดยต้องมีกระบวนการบริหารคุณภาพด้วยวงจรเดมมิ่ง (PDCA) ในการกำกับงานทั้งระบบ โดยอาศัยความร่วมมือตั้งแต่ระดับสูงลงมาพร้อมทั้งบทบาทของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในภาครัฐ และเอกชน ในการบริหารงานร่วมกัน ในด้านปัจจัยสนับสนุนในการส่งเสริมงานวิชาการร่วมกัน และมีปัจจัยบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะของผู้นำ เงินทุน วัสดุครุภัณฑ์ และระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน รวมถึงการเสริมแรงบุคลากรในองค์กร การสร้างแรงจูงใจ เพื่อขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้มีผลปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: songhej_13@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: dhirapat.k@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The objectives of this study were: (1) to study the operation of the academic administration towards excellence for the Department of Arts in a model school, and (2) to propose guidelines for academic administration towards excellence for the Department of Arts at Hansasujitwitaya 2 School using case study research and investigating in a model school. With purposive sampling, the sources of information were: (1) key informants, that is, 32 academic administrators; (2) documentary analysis; and (3) an observation instrument. Content analysis was carried out and then each topic was further used for drafting questions in focus groups of experts. Subsequently, the guidelines for academic administration towards excellence for the Department of Arts were presented to the Academic Committee at Hansasujitwitaya 2 School.

The results indicated that (1) the model school operated with the academic administration towards excellence for the Department of Arts being as follows; 1.1. This school operated the academic administration of Department of Arts in nine aspects by adopting the Demming, or PDCA, cycle and also supported the art activities; 1.2. The administrative factors of this school were divided into four parts and the findings included motivational encouragement and collaboration within academic networks for moving towards achieving goals; and (2) the guidelines of the academic administration towards excellence for the Department of Arts at Hansasujitwitaya 2 School operated systematically in the nine aspects. Specifically, the guidelines had to possess quality administration with the Demming cycle utilized as the monitoring system. The cooperation and teamwork from higher administrative positions to lower administrative positions and all public and private stakeholders were needed for supporting the academic activities. Finally, the four administrative factors were the ability of the leader, the budgets, educational durable objects, and efficient and effective administrative systems for supporting the operations as well as motivating the academic staff in order to move the academic administration towards excellence for the Department of Arts.

คำสำคัญ: การบริหารโรงเรียน/ งานวิชาการ/ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ/ ความเป็นเลิศ

KEYWORDS: SCHOOL ADMINISTRATOR/ ACADEMIC/ THE DEPARTMENT OF ARTS/ EXCELLENCE

บทนำ

แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาในหมวด 1 บททั่วไป มาตราที่ 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และหลักการในการจัดการศึกษาในมาตรา 7 กล่าวว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แก้ปัญหา และทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งศิลปะเป็นสาระหนึ่งในวิชาแกน และสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (International Commission on Education for the Twenty-first Century) ของยูเนสโก (วรพจน์ และคณะ, 2554) จากการศึกษาวิจัยได้พิสูจน์ว่านักเรียนที่เรียนวิชา ดนตรี ศิลปะ การเต้นรำและการละคร มีพัฒนาการที่ดีและประโยชน์ที่ได้รับมากมาย อาทิ การพัฒนาทักษะความคิดและความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการนับถือตนเองและพัฒนาการด้านสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจึงควรส่งเสริมให้มีการบริหารงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้เกิดผลตอบสนองต่อคุณภาพของผู้เรียนและระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

จากความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ สร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้ในการบริหารงานของโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการกำหนดขอบข่ายงานบริหารโรงเรียนไว้ 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ซึ่งงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นภารกิจหลักที่เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความก้าวหน้าบรรลุเป้าหมาย ตามความคาดหวังของหลักสูตร เช่นเดียวกับการศึกษา Smith and others (1961) ในด้านการใช้เวลาในการบริหารและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษาในความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยแยกออกเป็น 7 ประการ พบว่า งานบริหารวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุดในการบริหารงานทั้งหมดของสถานศึกษา การบริหารวิชาการจึงเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา จึงยกระดับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะขึ้นในการพัฒนาการศึกษาด้านศิลปะ เช่นเดียวกับ Ken Robinson (2012) ได้กล่าวในบทหนึ่งว่า บทบาทหนึ่งของการศึกษาก็คือการปลูกพลังและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ แม้ในประเทศฟินแลนด์ที่ติดอันดับการศึกษาที่ดีที่สุดเล็งเห็นความสำคัญ โดยมีการจัดการศึกษาที่นำเอาวิชาศิลปะ มนุษยศาสตร์ พลศึกษาใช้ในระบบการจัดการศึกษาร่วมกับวิชาอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรที่จะส่งเสริมการดำเนินงานบริหารงานวิชาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนด้านศิลปะ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะเล็งเห็นความสำคัญในการบริหารการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมความสามารถด้านศิลปะเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนและระบบงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนขึ้น

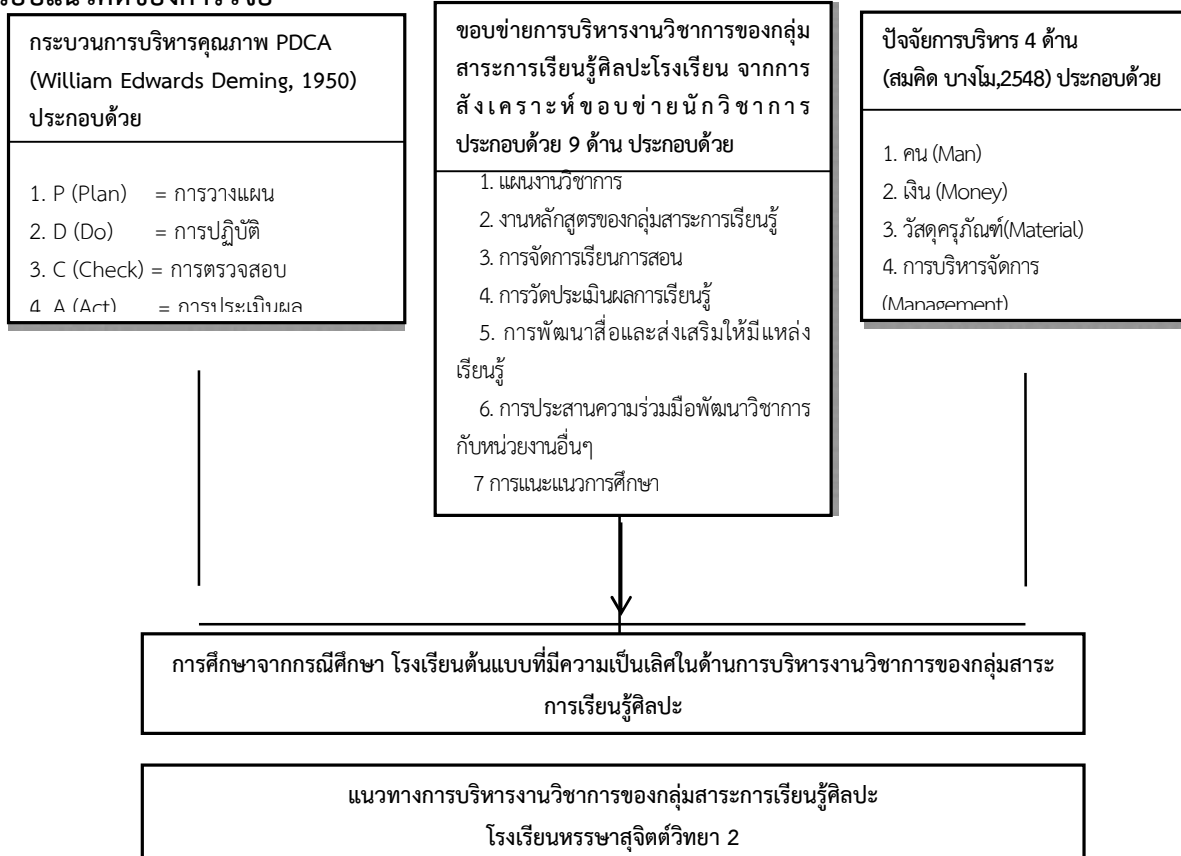
โรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีสภาพการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่เล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านศิลปะให้เป็นผู้มีสุนทรียภาพและทักษะอาชีพงานฝีมือด้านศิลปะ เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาการบริหารงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในปัจจุบันให้เป็นไปแบบก้าวกระโดด และเพื่อพัฒนา รักษาคุณภาพผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา ในด้านมาตรฐานที่ 1 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก (งานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2, 2557) ให้มีผลการพัฒนาและคุณภาพของสถานศึกษาระดับดีเยี่ยมทั้งในส่วนของสถานศึกษาและส่งผลต่อด้านผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ อีกทั้ง โรงเรียนยังต้องการยกระดับการบริหารงานจัดการโครงสร้างในการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้โดดเด่นอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้มีผลการดำเนินงานทักษะการปฏิบัติงานด้านศิลปะเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ซึ่งในปีการศึกษาที่ผ่านมาในการแข่งขันทักษะทางวิชาการผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านศิลปะมีผลงานระดับพื้นที่การศึกษาลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนต้องการสร้างจุดเด่นของโรงเรียนจึงมีแนวคิดในการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์มีความเป็นเลิศด้านศิลปะกับผู้เรียนทุกคนให้เกิดทักษะทางวิชาการด้านปฏิบัติและทฤษฎีให้แก่ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพิ่มขึ้นและเป็นเลิศ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียน

การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนั้น ผู้วิจัยเลือกศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นโรงเรียนต้นแบบในเชิงประจักษ์ จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนศรีสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จังหวัดเลย ที่มีความเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านศิลปะ ความสำเร็จในการสร้างผลงานของโรงเรียนศรีสงครามวิทยาด้านศิลปะนั้นได้รับรางวัลแสดงถึงศักยภาพทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ โดยมีนักเรียนชนะเลิศรางวัลศิลปะ มากกว่า 20,000 รางวัล มีผลการดำเนินงานด้านศิลปะเป็นที่ยอมรับในประเทศ โดยผู้บริหารงานการนำทีมของครูสังคม ทอณี ผลงานการปฏิบัติงานด้านศิลปะของโรงเรียนมีชื่อเสียงต่อเนื่องและยาวนานในเทคนิคการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพด้านศิลปะ จึงทำให้มีความน่าสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนและบริบทที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวิเคราะห์เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2 เพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด และสร้างเอกลักษณ์รูปแบบการบริหารงานและแนวทางของโรงเรียนในลำดับต่อไป

ดังนั้น จากความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญว่าในความสำเร็จของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนจะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องมีแนวทางพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอย่างชัดเจน ให้แก่ผู้เรียนที่มีความสนใจความถนัดเฉพาะทาง เป็นทิศทางที่ช่วยแสวงหาแนวทางการดำเนินงานที่จะไปสู่ความเป็นเลิศของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยแนวทางการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นนี้จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพให้แก่โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีขึ้น และพัฒนาปรับปรุงความสำเร็จของการดำเนินการบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สร้างเสริมศักยภาพของโรงเรียนให้มีจุดเด่นในการบริหารความเป็นเลิศในอนาคต ผู้วิจัยมีมุมมองการจัดการศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่สะท้อนความสามารถด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ว่ามีประโยชน์มากมายมหาศาลในโรงเรียน โดยการศึกษานำร่องเพื่อนำหลักการรูปแบบการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จาก

โรงเรียนต้นแบบ คือโรงเรียนศรีสงครามวิทยาใช้เป็นแนวทาง ในการดำเนินการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยวิเคราะห์ขอบข่ายงานของการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ 9 ด้าน ประกอบไปด้วย 1. แผนงานวิชาการ 2. งานหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. การจัดการเรียนการสอน 4. การวัดประเมินผลการเรียนรู้ 5. การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6. การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ 7. การแนะแนวการศึกษา 8. การนิเทศการศึกษา และ 9. การประกันคุณภาพการศึกษา ใช้กระบวนการบริหารคุณภาพ (PDCA) รวมถึงประเด็นบทบาทของผู้บริหารวิชาการที่เกี่ยวข้อง และ ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ได้นั้น ผู้วิจัยนำมาร่างแนวทางการบริหารงาน นำข้อมูลวิเคราะห์และจัดประชุม (Focus group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนนเรศวรราชสุจิตต์วิทยา 2 ในการจัดระบบแผนงานของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษาและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนนเรศวรราชสุจิตต์วิทยา 2 ให้มีการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างแนวทางในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในอนาคตให้เป็นเลิศต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย



วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนต้นแบบ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนนเรศวรราชสุจิตต์วิทยา 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยกรณีศึกษา (Case study Research) ผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในโรงเรียนต้นแบบ ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การเลือกกรณีศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรณีศึกษา โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารงานที่เป็นเลิศมีผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จเป็นเชิงประจักษ์ในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมด้านศิลปะของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในสาระทัศนศิลป์ ได้รับรางวัลแสดงถึงศักยภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยมีนักเรียนชนะเลิศรางวัลศิลปะทั้งในและนานาชาติมากกว่า 20,000 รางวัล ผลงานยอดเยี่ยมระดับประเทศในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติต่อเนื่องกันมากกว่า 5 ปี มี Best Practice ของโรงเรียน คือด้านศิลปะ ความสำเร็จในการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในระดับประเทศ และนานาชาติ จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถกำหนดกรณีศึกษาได้ 1 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 แหล่งข้อมูลในการศึกษา โรงเรียนต้นแบบ 1 โรงเรียน คือ กรณีศึกษาโรงเรียนศรีสงครามวิทยา

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบการสังเกต

1.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ประกอบไปด้วย

1.4.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่เป็นเลิศ แนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และปัจจัยการดำเนินงานวิชาการร่วมกับปัญหาในลักษณะการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้มีความตรงเชิงเนื้อหามากที่สุด

1.4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการ ตามที่ศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมเนื้อหาตัวแปรที่ศึกษานำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมในเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ฉบับ จำแนกได้ดังนี้ คือ

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เอกสาร จำนวน 1 ชุด คือ แบบวิเคราะห์เอกสารของโรงเรียนต้นแบบ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 1 ชุดเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับผู้บริหารงานวิชาการ ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลป์สิรินธร ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายงานวิชาการ หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครู รวมทั้งหมด 32 คน ซึ่งมีข้อสัมภาษณ์ในประเด็นการวางแผนบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และปัจจัยการบริหาร จำนวน 1 ชุด คือแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการ

3) เครื่องมือแบบสังเกตการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจำนวน 1 ชุด

1.4.3 นำแบบร่างสัมภาษณ์ ไปทดลองใช้ตรวจสอบความเข้าใจทางภาษา และดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กรณีศึกษา

1.4.4 นำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ตามประเด็นที่เสนอแนะแล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปจัดพิมพ์ให้ได้เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับถัดไป

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยลงพื้นที่สนามเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. 5. 1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

1. 5. 2 นำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือติดต่อกับผู้บริหาร ส่งไปเอกสารดำเนินการไปทำงานสารบรรณของโรงเรียนศรีสงครามวิทยาเพื่อลงทะเบียน อนุมัติ รับทราบในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย นัดหมายวันเวลา สถานที่ในการลงพื้นที่ภาคสนาม

1. 5. 3 ผู้วิจัยลงพื้นที่ด้วยตนเองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการคือเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่เป็นเลิศในโรงเรียนศรีสงครามวิทยาได้ ซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูล ได้ดังนี้

1) แหล่งบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารงานฝ่ายวิชาการ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายงานวิชาการ หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2) ข้อมูลเอกสาร ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนปฏิบัติการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สารสนเทศของโรงเรียน รายงานการประชุม ปฏิทินปฏิบัติงาน เอกสารงานรับนักเรียน แผนการดำเนินงานโครงการต่างๆของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นต้น

ตามวันเวลาที่นัดหมายไว้ ตามแบบสัมภาษณ์และเอกสารต่าง ๆ โดยนำเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพิ่มเติม

1. 5. 4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์ และตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อเก็บข้อมูลให้ครบตามแบบสัมภาษณ์เพื่อสร้างข้อสรุปในแต่ละประเด็น ตามกรอบการวิจัย และนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ การสังเกตประกอบกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารที่เป็นเลิศของโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอเป็นรายงานการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกระทำข้อมูล ดังต่อไปนี้

6. 2. 1 การลดทอนข้อมูล

ในการลดทอนข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่บันทึกจากภาคสนาม (Full field note) มาอ่านทบทวน แล้วดึงข้อมูลส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ศึกษา แล้วเขียนใส่การ์ด (Categories) จากนั้นผู้วิจัยได้จัดคัดแยกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ (Files) ตามประเด็นที่วางกรอบไว้ เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลและยังเป็นการตรวจสอบความพอเพียงและความตรงของข้อมูล

6. 2. 2 การตรวจสอบข้อมูล

ในการตรวจสอบข้อมูลในระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ (Valid and reliable) ใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว บันทึกและสรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์

เพื่อนำมาวิเคราะห์ เพื่อทำการพิสูจน์ว่าข้อมูลนั้นมีความถูกต้องหรือไม่ โดยการตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูล ซึ่งได้แก่ แหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล เป็นการตรวจสอบด้านความถูกต้องของข้อมูลว่า เมื่อข้อมูลต่างสถานที่ และต่างบุคคลที่ให้ข้อมูล แล้วข้อมูลที่ได้นั้นจะเหมือนกันหรือไม่อย่างไร

6. 2. 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานวิชาการมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ผู้วิจัยใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมด จากผู้บริหารงานวิชาการ โดยเน้นหาที่อิงแนวคิดจากการอภิปรายที่สมารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ถูกต้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้นั้นมาสังเคราะห์ แล้วนำเสนอในรูปของการบรรยายความเรียงในแต่ละประเด็นตามกรอบการวิจัย

ตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2

ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2. 1 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยของโรงเรียนต้นแบบในแต่ละประเด็นมาจัดลำดับเนื้อหาความสำคัญตามลำดับความสำคัญเป็นรายข้อ ผู้วิจัยร่างแนวทางการทางการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2 ที่ได้จากการศึกษา นำเสนอด้วยบรรยายความเรียง

2. 2 การจัดประชุม (Focus group) จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการตรวจสอบประเมินการหาข้อสรุปร่วมแนวทางการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่ประสบความสำเร็จของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กรณีศึกษาโรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2 ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและลงความเห็นพ้องในแนวทางที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2. 2. 1 ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นความคิดเห็นของแนวทางการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ กรณีศึกษาโรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2 ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้บริหารหรือตัวแทนผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่ให้สัมภาษณ์ และผู้ดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลงานด้านศิลปะดีเด่น ผู้วิจัยสรุปความเห็นประเด็นจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอแนวทางการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่ประสบความสำเร็จของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กรณีศึกษาโรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2

2. 2. 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การจัดประชุม (Focus group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับร่างแนวทางเพื่อให้ได้มาซึ่งการประเมินและข้อสรุปเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้การผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อร่วมลงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ ตัดลดเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยสรุปประเด็นความเห็นร่วมเพื่อให้ได้การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ประสบความสำเร็จของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กรณีศึกษาโรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2 ที่สามารถนำไปดำเนินการใช้ได้ ในขั้นตอนต่อไปในลำดับต่อไป

2. 3 ผู้วิจัยสรุปวิเคราะห์ความเห็นประเด็นจากการจัดกลุ่ม (Focus group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นแนวทางการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2 จากแบบประเมินหากมีประเด็นใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะประเมินให้แก้ไขเพิ่มเติมผู้วิจัยจะหยิบยกนำประเด็นนั้นมาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้

ได้ข้อสรุปขึ้นมาเป็นแนวทางการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2

2.4 นำเสนอแนวทางการดำเนินงาน การบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2

2.5 นำแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะไปทดลองใช้ในโรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศในการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนต้นแบบ

ผลการวิจัย พบว่า ในการศึกษาคำแนะนำการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศในการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของโรงเรียนต้นแบบ คือ โรงเรียนศรีสงครามวิทยานั้น ผู้วิจัยขอนำเสนอตามขอบข่ายงานภารกิจการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนศรีสงคราม ปัจจัยการบริหาร และข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและลงพื้นที่ภาคสนาม การเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลบุคคล จากเอกสารและการสังเกต สามารถสรุปการบริหารงานแสดงรายละเอียดตามลำดับได้ดังนี้

1. การกำหนดโครงสร้างในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนต้นแบบ

การดำเนินงานบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายของโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนศรีสงครามวิทยา มีการวางแผนงาน การดำเนินงาน ควบคุมประเมินและปรับปรุงงานบริหารงานวิชาการใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการกำกับคุณภาพของการทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะทุกด้าน ประกอบไปด้วย 9 ด้าน ได้แก่การ 1) แผนงานวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ 7) การแนะแนว 8) การนิเทศการศึกษา และ 9) การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดังนี้

1.1 ด้านแผนงานวิชาการ

โรงเรียนมีวิธีการดำเนินงานในการวางแผนงานวิชาการในเรื่องของ วางแผนการรับนักเรียน ที่มีความสามารถพิเศษ ด้านศิลปะ การวางแผนเปิดห้องเรียน จัดห้องเรียนเฉพาะพิเศษด้านศิลปะ วางแผนให้มีคณะกรรมการดูแล กำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน และประเมินผลการปฏิบัติงาน

1.2 การพัฒนาหลักสูตร

การดำเนินงานคือการแต่งตั้งคณะกรรมการที่เชี่ยวชาญร่วมกับครูผู้สอน ในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมเฉพาะที่เน้นการเรียนรู้ในรายวิชาศิลปะตามหลักสูตรแกนกลาง ตัวชี้วัด มีความสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ปีการศึกษา 2551 การประชุมครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดทำรายวิชา คำอธิบายรายวิชา การเปิดจำนวนรายวิชาเพิ่มเติมศิลปะเป็นพิเศษสำหรับห้องเรียนพิเศษ ดำเนินการประชุมครูเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ให้ตรงตามเป้าหมาย ดำเนินการอนุมัติเผยแพร่หลักสูตรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ และมีการประเมินหลักสูตรที่นำไปใช้

1.3 การจัดการเรียนการสอน

การดำเนินงานคือ จัดครูเข้าสอนตรงความรู้ความสามารถความถนัดในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ถ่ายทอดความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ การจัดครูสอนแทน การจัดตารางสอน การจัดการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน วางแผนเนื้อหาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดของหลักสูตรการศึกษา มีการดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติค่อนข้างมากรวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับศิลปินทางด้านทัศนศิลป์ ปรากฏชุมชน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนทุกสัปดาห์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความสามารถเสริมทักษะ เช่น ค่าศิลปะ การมุ่งเผยแพร่ผลงานของนักเรียนเพื่อสร้างเสริมแรงบันดาลใจ ให้เกิดความภูมิใจ ซึ่ชมผลงานของตนเองให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น ให้ครูผู้สอนร่วมวิเคราะห์การจัดกิจกรรม จัดเอกสารให้บันทึกหลังสอนในการปรับปรุงพัฒนาต่อไป รวมถึงการจัดบุคลากรความร่วมมือของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถของนักเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จัดหาเวทีการแสดงออกทักษะความสามารถพิเศษร่วมกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

1.4 การวัดประเมินผลการเรียนรู้

การดำเนินงานในการประชุมสร้างความเข้าใจให้มีการดำเนินการวัดประเมินผลตามหลักสูตร โดยมีคณะครูและหัวหน้างานฝ่ายวัดผลและทะเบียนกำกับดูแล มีการกำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลร่วมกันผลความก้าวหน้าของพัฒนาการผู้เรียนให้สอดคล้องตามสภาพจริง ดูคะแนนพัฒนาการของผู้เรียน และสอดคล้องกับหลักสูตร โดยเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดของช่วงชั้นแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ ควรวัดและประเมินผลตั้งแต่การเตรียมการ ระหว่างการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีเครื่องมือวัดผลที่ชัดเจนเที่ยงตรง มีรูปแบบประเมินที่ชัดเจนคือมีการประเมินให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย พร้อมเอกสารการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร

1.5 การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้

การดำเนินงานคือมีคณะกรรมการในการดูแลสำรวจสื่อและแหล่งการเรียนรู้ คณะบริหารประชุมผู้เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการสื่อและแหล่งการเรียนรู้ เช่น การสร้างหอศิลป์ มีการนำผลงานมาจัดแสดงด้านศิลปะให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างผลงาน จัดการพัฒนาห้องเรียนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในห้องเรียนจากธรรมชาติ ส่งเสริมให้มีศิลปินผู้ชำนาญด้านศิลปะหรือผู้ดูแลหอศิลป์ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ สำรวจจัดการเตรียมสื่อและเทคโนโลยีประเมินผลสื่อการสอน และมีผู้ดูแลงานในการบันทึกการใช้สื่อในทะเบียนสื่อการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ทันสมัย

1.6 การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ

แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรภายในและภายนอก การติดต่อประสานงานกับศิลปินแห่งชาตินักวิชาการศิลปะ ในการจัดกิจกรรมร่วมกันด้วย สัมพันธ์ชุมชนสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางด้านศิลปะ ในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการด้านศิลปะร่วมกัน

1.7 การแนะแนวการศึกษา

การดำเนินการควรแต่งตั้งคณะทำงาน ประชุม วางแผน แนะนำทักษะชีวิตด้านจิตใจการจัดคาบแนะแนว การแนะแนวนอกสถานที่ การจัดกิจกรรมการแนะแนวร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานด้านศิลปะอื่น ๆ โดยมีศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาร่วมแนะแนวทางการเรียนรู้ทางด้านศิลปะและการศึกษาต่อทางด้านศิลปะ การจัดโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มี

ชื่อเสียงด้านศิลปะให้โอกาสศึกษาต่อทางด้านศิลปะกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกปี การส่งเสริมงานร่วมกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประสานงานการศึกษาต่อในระดับสูง การติดตามผู้เรียน การบันทึกเอกสารการประเมินผลกิจกรรมการแนะแนวและการศึกษาต่อในระดับสูง ครูและผู้บริหารระดับสูงจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือศึกษาดูงานด้านศิลปะทั้งในและต่างประเทศให้แก่ผู้เรียน

1.8 การนิเทศการศึกษา

การดำเนินการควรมีการวางแผนการนิเทศโดยมีวัตถุประสงค์ชัดเจน มีผู้รับผิดชอบในการประเมินเป็นคณะกรรมการประเมินจากภายในคือครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาระการเรียนรู้ศิลปะ และวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้ดูแลซึ่งกันและกันในการติดตามผลการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานในส่วนของงานวิชาการ การสร้างความรู้ความเข้าใจโดยการสัมมนาและจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครื่องมือการนิเทศ การดำเนินการประเมินผลการสอนเป็นหลัก การดำเนินงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีการนิเทศงานในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อีก

1.9 การประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำสรุปโครงการกิจกรรมผลงานเก็บรวบรวมเป็นเอกสารรายงาน การประเมินและปรับปรุงงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามมาตรฐานที่ 1 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ รวมถึงการเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชน ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ

2. ปัจจัยการบริหาร การศึกษาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนศรีสงครามวิทยา สิ่งที่เป็นปัจจัยในกระบวนการบริหารที่ส่งเสริมให้ระบบการดำเนินงานประสบความสำเร็จนั้น ประกอบไปด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปสรีนธร) เงิน วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการดังนี้ คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศมีรูปแบบโครงสร้างระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ศิลปะภายในโรงเรียนแบ่งโครงสร้างการบริหารชัดเจน มีผู้ดูแลรับผิดชอบ ที่สำคัญผู้บริหารระดับสูงมีครูผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพเป็นศิลปินที่ดูแลงานด้านวิชาการที่กำหนดนโยบายที่ชัดเจนสอดคล้องกับการดำเนินงานของสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในปัจจัยด้านผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปสรีนธร เป็นผู้นำที่มีทักษะความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีกำลังคนโดยมีครูที่มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ความสามารถเฉพาะทางรวมถึงในการนำหลักสูตรมาใช้ มีศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง บุคลากรภายนอกซึ่งเป็นศิลปินแห่งชาติในการร่วมมือกันดำเนินการกับโรงเรียน มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ปัจจัยด้านวัสดุครุภัณฑ์ การบริหารจัดการนำเข้าสู่การเรียนการสอนแหล่งการเรียนรู้เฉพาะทางด้านศิลปะ มีหอศิลป์ภายในโรงเรียน และปัจจัยด้านเงิน มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอย่างต่อเนื่อง

3. บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ บุคลากรมีบทบาทหน้าที่ซึ่งสามารถกำหนดบทบาท สรุปได้เป็น 2 ประเด็น คือ 2.1) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร บทบาทของหัวหน้าฝ่ายในฐานะผู้นำ 2.2) บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) หัวหน้างานบริหารวิชาการ 2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 3) ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนศรีสงครามวิทยา มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นได้แก่ 1. กรณีครูผู้สอนติตรราชการในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ และ 2. ด้านการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานกิจกรรมพิเศษของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

5. แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

คือมีบุคลากรในการประสานงานกับหัวหน้างานบริหารวิชาการในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือจัดครูสอนแทน และการระดมทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในภาคีเครือข่ายโดยการดำเนินการของผู้อำนวยการศูนย์ศิลปีสรีรินทร

6. ผลการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

จากการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จมีศักยภาพในด้านศิลปะได้รับรางวัลทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยด้านศิลปะทุกคน

นอกจากนั้นข้อค้นพบอื่น ๆ ที่มีส่วนสำคัญที่เป็นปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคือบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบริหารงานวิชาการได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปีสรีรินทรซึ่งมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการส่วนใหญ่ มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำวางแผนงานในการดำเนินการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอย่างเป็นระบบโดยร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอย่างจริงจังและเชื่อมั่นในวิสัยทัศน์ สติปัญญา มีความสามารถในการจัดทบทวนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านศิลปะ มีบทบาทเด่นชัดในการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน การจัดค่ายระดับประเทศและอื่น ๆ อีกมากมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึงการประสานความร่วมมือเครือข่ายกับบุคลากรภายนอกเช่น ศิลปิน นักวิชาการ และศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงที่มาร่วมกันดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน การเสริมแรงยกย่องเชิดชูบุคลากร ครูและนักเรียน การสนับสนุนนักเรียนแข่งขันกิจกรรมทักษะศิลปะในประเทศและต่างประเทศ การเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนออกสู่ชุมชน และส่งเสริมบทบาทของครูให้สนับสนุนงานส่งเสริมกิจกรรมของฝ่ายบริหารวิชาการให้ทุ่มเทซึ่งมั่นจริงใจพัฒนาทักษะความสามารถด้านศิลปะ การจัดกิจกรรม การจัดค่ายส่งเสริมทักษะความสามารถพิเศษนอกเวลาเรียนในช่วงปิดภาคการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลสำเร็จต่องานบริหารวิชาการของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนพรหมสุจิตต์วิทยา 2

ผลการจัดประชุมกลุ่ม (Focus group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนพรหมสุจิตต์วิทยา 2 มีรูปแบบที่การดำเนินงานประสานความร่วมมือระหว่างการบริหารจัดการของผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการดำเนินการร่วมกันใน 1. การบริหารงานวิชาการ 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) แผนงานวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ 7) การแนะแนว 8) การนิเทศการศึกษา และ 9) การประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนระบบการบริหารงานของโรงเรียนที่มีรูปแบบชัดเจน จะต้องมีการดำเนินการควบคุมคุณภาพงานทุกด้านโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการควบคุมงาน โดยมีบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงลงมาประสานความร่วมมือกันในการดำเนินงานด้วยวิสัยทัศน์เดียวกัน 2. ปัจจัยการบริหารที่จะขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะไปสู่ความเป็นเลิศพบว่า ประกอบด้วย ผู้บริหาร เงิน วัสดุครุภัณฑ์ และระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน วางโครงสร้างระบบการบริหารงาน การประสานความร่วมมือ คณะกรรมการสถานศึกษา การมีทรัพยากรด้าน

บุคคล ศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง การจัดหาเงินสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายของโรงเรียนในการประสานความร่วมมือจึงจะส่งผลให้การดำเนินงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศในการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนนเรศวรสุจริตวิทยา 2 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบในการศึกษา ซึ่งสามารถอภิปรายผลในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศในการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียน

ต้นแบบ

ผลการศึกษาพบว่า ในกระบวนการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จะต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในด้านภารกิจงาน 9 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) แผนงานวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ 5) การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ 7) การแนะแนว 8) การนิเทศการศึกษา และ 9) การประกันคุณภาพการศึกษา มีปัจจัยการบริหาร ประกอบไปด้วยคน เงิน วัสดุครุภัณฑ์ และระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน จากการศึกษาโรงเรียนที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระศิลปะนั้น สภาพความสำเร็จในการดำเนินงานได้นั้นผู้บริหารศูนย์ศิลปปรีชาธรรมผู้บริหารงานศิลปะของโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะพัฒนาขับเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งโดยการกำหนดงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้มีความสำคัญกับงานวิเคราะห์หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพื่อสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นศิลปะให้ต้องมีความชัดเจนในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะทางนั้นด้านศิลปะในโรงเรียน และการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโรงเรียนมีการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานหลักสูตรจนเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติศักดิ์ ปานงาม (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร การสร้างความเข้าใจแก่ครูในการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่สำคัญการจัดประชุมการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูนั้นส่งผลให้การนำหลักสูตรของสาระการเรียนรู้ศิลปะเฉพาะทางไปดำเนินงานในเนื้อหาสาระการจัดการเรียนการสอนตามที่วางแผนไว้ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ดีขึ้น สอดคล้องกับเอกสารแปลของ นามณฑล สิบหมื่นเปี่ยม และ วิวัฒน์ ศิริวัฒน์ (อ้างถึงในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) กล่าวว่า ครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งได้สรุปถึงเหตุผลในความสำเร็จของโรงเรียนตนว่าได้รับมาตรฐานสูงพร้อมกับทีมงานที่ฝึกฝนมานาน โดยเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของนักเรียนรายคน และได้สร้างหลักสูตรที่มีความชัดเจนในเนื้อหาและความก้าวหน้า และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jerry (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง A Process for Effective Graphic Design Curriculum Development พบว่า ควรรวบรวมแนวคิดและสังเคราะห์แนวคิดที่สำคัญ ในการศึกษาก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบกราฟิก แล้วแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและนักการศึกษา เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตร แล้วควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ทั้งหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการ

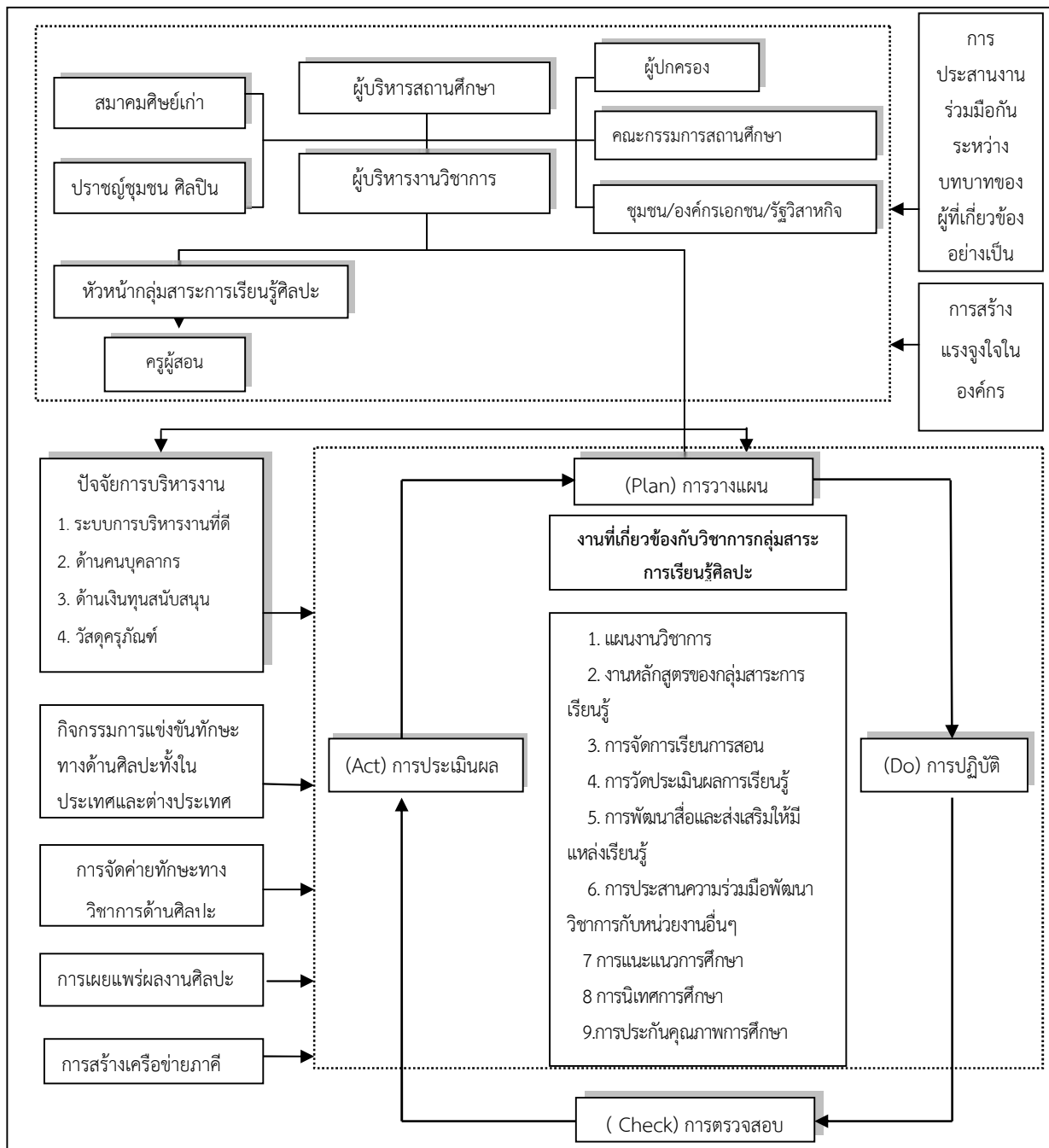
พัฒนา หลักสูตรที่เหมาะสมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alessandrini (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Integrating the Arts: A nationwide survey of current practices in K8 visual art education ประเด็นของศิลปะบูรณาการสำรวจระดับชาติเกี่ยวกับการปฏิบัติในปัจจุบันในระดับ ภายในวิชา Visual art education ในยุคการปฏิรูปการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูศิลปะศึกษามีแนวคิดเรื่องการบูรณาการในเชิงบวกในด้านของความต้องการของหลักสูตรที่เด่นชัด เป็นประเด็นที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบูรณาการอย่างประสบความสำเร็จ

ผลการศึกษาด้านปัจจัยการบริหารในสนับสนุนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ข้อที่ค้นพบของปัจจัยการบริหารที่สำคัญที่ทำให้งานวิชาการขับเคลื่อนประสบความสำเร็จโดยเฉพาะปัจจัยด้าน ผู้บริหารงาน คือ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปศึกษา เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง ที่มีความรู้ ความสามารถในงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีความสามารถในการแสวงหาปัจจัยบริหารงานอื่น ๆ ในเรื่องของ เงินทุน วัสดุครุภัณฑ์ และวางระบบการบริหารงานที่ดีในการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กอติศัพท์ เชื้อพันธ์ และคณะ (2555) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุใน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารจะมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหาร สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภัทรา วีระวุฒิ (2554) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kijai (1987) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง School Effectiveness Characteristics and School Incentive Reward กล่าวว่ามาจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ประกอบด้วยบรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียนความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการคิดคำนวณ และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน ผลการวิจัยยังพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ ของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น

จากข้อค้นพบ นอกจากการบริหารงานด้านวิชาการและปัจจัยบริหารงานแล้วความสำเร็จยังต้องอาศัยการประสานความร่วมมือกันทุกฝ่ายร่วมกันกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและหน่วยงานภายนอกดำเนินการ ในการทำงานร่วมกันให้ขับเคลื่อนไปอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษารายงานของ Pomthem Rupun (2003) พบว่า การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป จะประสบความสำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการวางแผนการทำงาน และการร่วมกิจกรรมการทำงานทุกขั้นตอนที่กำหนดไว้ อีกสิ่งสำคัญในการงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียน จะต้องมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากบุคลากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้จัดกิจกรรมในการส่งเสริมงานด้านศิลปะในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ศิลปิน นักวิชาการ และศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับ นภณนพต สิบหมื่นเปี่ยม และวิวัฒน์ ศิริพัฒน์ (อ้างถึงในสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหลายแห่ง ดังเช่น ในเมืองแมนเชสเตอร์ได้เชื่อมสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับศูนย์ศิลปะท้องถิ่น ซึ่งศิลปินแห่งนี้ได้เยี่ยมเยียนโรงเรียนเป็นประจำเพื่อสอนทักษะร่วมกับนักเรียน ในกิจกรรมต่าง ๆ หลังเลิกเรียน อีกทั้งการที่จะประสบความสำเร็จได้ ทั้งครูและนักเรียนมักพูดถึงการทำงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน พวกเขามีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนร่วมกันและมักทำงานด้วยความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนทรราชสุจิตต์วิทยา 2

แนวทางการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2 จะต้องประกอบไปด้วย การดำเนินงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 9 ด้าน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น ๆ การแนะแนว การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา มีวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารงานแต่ละด้าน โดยมีบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ คือ ผู้บริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมไปถึงการประสานงานร่วมมือกับบุคลากรภายนอก ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่าที่ปฏิบัติงานด้านศิลปะ ในร่วมมือกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน กล่าวคือตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงผู้ปฏิบัติงานต้องมีส่วนร่วมร่วมกันในเป้าหมายในการร่วมมือกันทำงานเป็นทีม ทั้งนี้จำเป็นจะต้องมีปัจจัยการบริหารที่สนับสนุนงานให้ดำเนินไปบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย ด้านคน เงิน วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการ ที่สำคัญคือการขับเคลื่อนอย่างจริงจังโดยมีวิสัยทัศน์เดียวกันในสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะไปสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉริยา กุฑมอม (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมการวิจัยพหุกรณีศึกษา ในการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในด้าน ผลการปฏิบัติงาน ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และกระบวนการพัฒนาการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เจตคติที่ดี และ มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร การสนับสนุนของผู้ปกครอง ความเข้าใจและกระบวนการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามวงจรคุณภาพ คือ มีการวางแผนการปฏิบัติงานมีการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องสามารถสรุปเป็นแผนภาพแสดงโครงสร้างการเชื่อมโยงของการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศได้ ดังแผนภาพ 1 ดังนี้



แผนภาพ 1 โครงสร้างการเชื่อมโยงแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียน
 หาราชาสัจจัตถ์วิทยา 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียน

1.1 สำหรับผู้บริหารงานวิชาการ

1.1.1 ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้นควรเตรียมการนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้เข้าประชุมในฝ่ายบริหาร เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนในด้านการบริหารหลักสูตรและจัดกิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการเนื้อหาวิชาในสาระทัศนศิลป์ ให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนได้

1.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารงานบริหารวิชาการของโรงเรียนมีความสำคัญต่อบทบาทความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดังนั้น ผู้บริหารควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการบริหารงานบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างจริงจังและจริงใจ

1.1.3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจะขับเคลื่อนไปได้ดีจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยด้านเงินมากในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารในระดับสูงที่มีส่วนในการบริหารงานวิชาการควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณหรือการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพื่อจัดหาแหล่งทุนมาบริหารดำเนินการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 สำหรับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2.1 ผลการวิจัย พบว่าการนำแผนมาปฏิบัติในการที่จะบรรลุความสำเร็จ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีบทบาทสำคัญ ดังนั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องเป็นผู้นำ รวมถึงนำครูในการส่งเสริมให้ตนเองและครูมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างตัวตนความเป็นศิลปินเพื่อถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน มีวิจรรย์ญาณ มีทักษะในการแก้ปัญหาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เช่น พัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานด้านวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอย่างต่อเนื่อง

1.3 สำหรับครูผู้สอน

1.3.1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะต้องมีคณะกรรมการ ผู้บริหารงานในการดำเนินการที่หลากหลายกิจกรรมในการสนับสนุนบุคลากรครูและการให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนั้นครูต้องแบ่งบทบาทหน้าที่ในส่วนความสามารถด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติในรายวิชาที่เปิดสอนตามความถนัดความสามารถที่แท้จริง ครูเป็นต้นแบบเป็นศิลปินตัวอย่าง เพื่อถ่ายทอดทักษะความรู้แรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน และเป็นการส่งเสริมคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

1.3.2 ผลการวิจัยเห็นได้ว่าการดำเนินการด้านหลักสูตร เนื้อหาสาระวิชาศิลปะในการนำเข้าสู่ห้องเรียนจำเป็นต้องให้ความรู้กับครูและบุคลากรเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรให้สอดคล้องกับการวัดผลประเมินผลของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของสถานศึกษา ดังนั้นครูควรจัดการอบรมหลักสูตรเชิงปฏิบัติการหรือการอบรมเพิ่มเติมเพื่อชี้แจงเพื่อความเข้าใจจะทำให้การดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

2.ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

2.1 จากการศึกษาและเสนอแนวทางในการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนที่พบ ขอเสนอแนะให้โรงเรียนดำเนินการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยนำแนวทางที่ได้มาปรับใช้และส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนประสานความร่วมมือสร้างเครือข่าย พัฒนางานบริหารวิชาการโรงเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสู่ความ

เป็นเลิศอย่างเป็นรูปธรรม ให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานอย่างยั่งยืน และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนางานบริหาร วิชาการของโรงเรียนต่อไป

2.2 ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ การดำเนินการบริหารงานวิชาการมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นอย่างมากในวิธีดำเนินการต้องมีการวางแผนงานร่วมกับงานบริหารส่วนอื่น ๆ ประกอบกัน การนำแผนไปปฏิบัติต้องมีการควบคุมแผนให้เป็นไปตามที่วางไว้ และรวมไปถึงการประเมินผล อย่างจริงจังจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน วิชาการของกลุ่มสาระศิลปะในโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศ และโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทเดียวกันได้ในอนาคต

2.3 การสร้างความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนแต่ละแห่ง มีวิธีการและ การดำเนินงานที่แตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ที่จะนำเสนอการดำเนินงานของโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

3.ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโดยเลือกศึกษาโรงเรียนแห่งเดียวที่มีผลการดำเนินงานเป็นเลิศ ข้อมูลที่ได้เป็นผลการดำเนินงานจากโรงเรียนแห่งเดียวซึ่งแต่ละที่มีการดำเนินงานที่แตกต่างกันหากต้องการเปรียบเทียบหรือศึกษา ผลการปฏิบัติงานเพื่อได้ข้อสรุปในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม ดังนั้นควรมีการวิจัยในโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศใน โรงเรียนอื่นๆเปรียบเทียบเพื่อให้ได้ข้อสรุปและเป็นตัวแทนในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2 การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเป็นโรงเรียนเดียวเท่านั้น ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านศิลปะหลาย ๆ โรงเรียน และนำระเบียบวิธีวิจัย แบบผสม (Mixed Method) มาใช้ศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจน และได้ข้อมูลที่มีคุณภาพในเชิงปฏิบัติอีกด้วย

3.3 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่านโยบายของผู้บริหารในระดับสูงที่เห็นความสำคัญของวิชาศิลปะมีส่วนสำคัญ ในการส่งเสริมกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านศิลปะ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแนวทางหรือนโยบายในระดับสูงที่เป็น เลิศช่วยสนับสนุนการศึกษาด้านศิลปะของประเทศในโรงเรียนที่ต้องการส่งเสริมความสามารถพิเศษของผู้เรียนเฉพาะด้าน เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*.

สืบค้นจาก [www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/.../prb_study\(final\).pdf](http://www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/.../prb_study(final).pdf).

กฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์, บุญเรือง ศรีเหรียญ และจุไร โชคประสิทธิ์. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุใน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*.

กิตติศักดิ์ ปานงาม. (2557). ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนขยาย โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 9(3)*, 72-83.

- งานประกันคุณภาพโรงเรียนนเรศวรสุจิตต์วิทยา2.(2557). *งานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนเรศวรสุจิตต์วิทยา 2 ปี 2557*. โรงเรียนนเรศวรสุจิตต์วิทยา 2. รายงาน.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วรพจน์ วงศ์กิจ และคณะ. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ open worlds.
- สมคิด บางโม. (2548). *องค์การและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒนา.
- สุภัทรา วีระวุฒิ. (2554). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะในโรงเรียนของสหราชอาณาจักร*. เอกสารแปล.
- อัจฉริยา กุดหอม. (2550). *การศึกษาการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม: การวิจัยพหุกรณีศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Alessandrini, J. L. (1999). *Integrating the arts: A nationwide survey of current practices in K-8 visual art education*. (Doctoral Dissertation, Ohio University, 2000). *Dissertation Abstracts International*, 60(8), 2771. (AAT9941273).
- Jerry, E. (1996). *A Process for Effective Graphic Design Curriculum Development*. *Dissertation Abstracts International*. 11(4), 4254-A.
- Kijai, J. J. (1987). *School Effectiveness Characteristics and School Incentive Reward*. *Dissertation Abstracts International*, 48 (4), 329-A.
- Ken Robinson. (2012). *School Kills Creativity*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=-527BJUH3jaA>.
- Pornthem Rupun. (2003). *The expected role and performance of the basic education institute committee*. Country report. Office of education council.Thailand.
- Smith, Edward W. and Others. (1961). *Teh Educational Encyclopedia*. New Jersey: Prentice Hall.